

ATROF MUHITNI ASRASH — HAR BIR INSONNING BURCHI

**Maxmudova Xabiba Sanjarbek
qizi**

ADCHTI 2-kurs talabasi

Boboyeva Vazira Ergashbayevna

ADCHTI Ingliz tili o'qitishning

Kalit so'zlar: *atrof muhit, ekologiya, tabiat, inson, toza havo, suv, yashil makon.*

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada atrof muhitni asrashning ahamiyati, ekologik muammolarning inson hayotiga ta'siri hamda tabiatni muhofaza qilishda har bir insonning mas'uliyati haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, ekologik madaniyatni oshirish, chiqindilarni to'g'ri boshqarish va yashil hududlarni ko'paytirishning dolzarbligi yoritilgan.*

Ключевые слова: *окружающая среда, экология, природа, человек, чистый воздух, вода, зеленая зона.*

АННОТАЦИЯ : *В данной статье рассматривается значение охраны окружающей среды, влияние экологических проблем на жизнь человека и ответственность каждого человека в сохранении природы. Также освещается важность повышения экологической культуры, правильного управления отходами и увеличения зеленых зон.*

Keywords: *environment, ecology, nature, human, clean air, water, green zone.*

ANNOTATION : *This article discusses the importance of protecting the environment, the impact of environmental issues on human life, and the responsibility of every person in preserving nature. It also highlights the relevance of raising environmental awareness, proper waste management, and expanding green areas.*

Kirish

Atrof muhitni asrash masalasi bugungi kunda nafaqat O‘zbekiston, balki butun dunyo miqyosida eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Inson hayoti tabiat bilan chambarchas bog‘liq. Toza havo, musaffo suv, unumdor yer va yashil daraxtlar — bular inson sog‘lig‘i va farovon turmushining asosi sanaladi. Tabiatni asrash — bu faqat ekologik masala emas, balki insonning o‘z hayotini asrashga qaratilgan muhim burchidir. So‘nggi yillarda global iqlim o‘zgarishi, havo haroratining ortishi, suv tanqisligi va chiqindilarning ko‘payishi dunyo hamjamiyatini jiddiy tashvishga solmoqda.

Asosiy qism

Mamlakatimizda ham havo va suvning ifloslanishi, chiqindilar muammosi hamda yashil hududlarning qisqarishi kabi ekologik muammolar mavjud. Afsuski, tabiatga zarar yetkazuvchi omillar ko‘p hollarda inson faoliyati bilan bog‘liq. Suvni isrof qilish, zavod va fabrikalardan chiqayotgan tutunlar, chiqindilarni tartibsiz tashlash kabi holatlar atrof muhitni ifloslantiradi. Bu esa o‘z navbatida inson salomatligiga, hayvonot va o‘simlik dunyosiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Agar bu muammolarga befarq qaralsa, tabiiy resurslar kamayib, ekologik inqirozga olib kelishi mumkin. Shu sababli, har bir inson atrof muhitni asrashda o‘z hissasini qo‘shishi zarur. Avvalo, pokizalikka rioya qilish, chiqindilarni belgilangan joylarga tashlash, suv va elektr energiyasini tejash har bir fuqaroning kundalik odatiga aylanishi kerak. Daraxtlarni kesish o‘rniga ko‘proq daraxt ekish, yashil hududlarni ko‘paytirish, qayta ishlash madaniyatini rivojlantirish orqali katta natijalarga erishish mumkin. O‘zbekiston Respublikasida bu borada muhim ishlar amalga oshirilmoqda. Xususan, “Yashil makon” umumxalq loyihasi doirasida millionlab daraxt va butalar ekilmoqda. Shuningdek, ekologik qonunchilik mustahkamlanib, aholining ekologik madaniyatini oshirishga qaratilgan ta‘lim va targ‘ibot ishlari yo‘lga qo‘yilgan. Bu tashabbuslar kelajak avlod uchun sog‘lom va toza muhit yaratish yo‘lida muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq, atrof muhitni muhofaza qilish faqat davlat yoki hukumat idoralari zimmasidagi vazifa emas. Har bir fuqaro, har bir oila bu jarayonning faol ishtirokchisiga aylanishi zarur. Chunki inson tabiatdan ajralgan holda yashay olmaydi. Biz nafas olayotgan havo,

ichayotgan suv, iste'mol qilayotgan oziq-ovqat mahsulotlari barchasi tabiatdan olinadi. Agar tabiat ifloslansa, inson hayoti sifatiga ham bevosita salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu boisdan, ekologik tarbiya bolalikdan boshlanishi kerak. Maktabgacha ta'lim muassasalaridan tortib, oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlarda yoshlarning tabiatga nisbatan mehr-muhabbatini, e'tiborini kuchaytirish, ularni ekologik mas'uliyat ruhida tarbiyalash muhimdir. Bugungi kunda "yashil iqtisodiyot" tushunchasi tobora keng tarqalmoqda. Bu iqtisodiyot turi tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, chiqindilarni kamaytirish, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish kabi tamoyillarga asoslanadi. Masalan, quyosh energiyasi, shamol energiyasi yoki biogaz tizimlaridan foydalanish orqali nafaqat atrof muhitga zarar yetkazilmaydi, balki iqtisodiy foyda ham ko'riladi. O'zbekiston ham bu borada qator yirik loyihalarni amalga oshirmoqda. Qoraqalpog'iston Respublikasi, Navoiy va Buxoro viloyatlarida quyosh va shamol elektr stansiyalari qurilishi buning yaqqol dalilidir. Shuningdek, "Yashil makon" umumxalq loyihasi doirasida nafaqat daraxt ekish, balki aholining ekologik madaniyatini oshirish, tabiatni asrashga ijtimoiy harakat sifatida qarash g'oyasi targ'ib qilinmoqda. Bunday tashabbuslar nafaqat bugungi kun uchun, balki kelajak avlod uchun ham bebaho merosdir. Daraxt ekish — bu nafaqat tabiatni bezash, balki hayot manbaini yaratishdir. Har bir ekilgan daraxt insoniyatga toza havo, soya va hayot bag'ishlaydi. Atrof muhitni asrashda OAV (ommaviy axborot vositalari), blogerlar va ijtimoiy tarmoqlar ham muhim rol o'ynaydi. Chunki bugungi kunda yoshlar asosan internet orqali axborot oladi. Ekologik mavzularni targ'ib etuvchi videoroliklar, maqolalar, aksiyalar va ekologik marafonlar jamiyatda ekologik ongni shakllantirishga katta yordam beradi. Shu bilan birga, chiqindilarni qayta ishlash (recycling) tizimini rivojlantirish, plastik o'rniga biologik parchalanadigan mahsulotlardan foydalanish ham dolzarb masalalardan biridir. Eng asosiysi, har bir inson o'z hayot tarzida ekologik odatlarni shakllantirishi kerak. Masalan, elektr asboblarni keraksiz yoqib qo'ymaslik, suvni tejab ishlatish, chiqindilarni ajratib tashlash, avtomobil o'rniga piyoda yurish yoki velosipeddan foydalanish kabi amallar kichik ko'rinsa-da, umumiy natijada katta farq keltiradi. Chunki har bir

kichik amal — katta o'zgarishning boshlanishi bo'lishi mumkin. Atrof muhitni asrash — bu insoniyatning kelajagi uchun kurashdir. Tabiatni asrash — bu hayotni asrash, sog'lom avlod uchun mustahkam poydevor yaratishdir. Uni e'zozlash, muhofaza qilish va farzandlarimizga sog'lom holda topshirish — har birimizning insoniy va fuqarolik burchimizdir. Agar har birimiz bu borada mas'uliyat bilan harakat qilsak, O'zbekistonning ertangi kuni yanada go'zal, yashil, toza va farovon bo'lishiga ishonchimiz komil. Chunki tabiat bizning boyligimiz, biz esa uning posbonimiz.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, tabiatni asrash — bu inson o'z hayotini asrash demakdir. Yashayotgan diyorumizni asrash, ekologik muhitni toza saqlash nafaqat odamlar, balki barcha tirik mavjudotlar uchun zarurdir. Tabiat — bu bizning umumiy uyimiz. Uni e'zozlash, muhofaza qilish va farzandlarimizga sog'lom holda topshirish — har birimizning insoniy va fuqarolik burchimizdir.